

JEL Classification: F15; G34; O32;
R5

UDC 35.072.8

DOI: 10.30857/2415-3206.2020.1.11

**PRIORYTETOWE
EFEKTYWNOŚCI
KIERUNKI
ZARZĄDZANIA
INNOWACYJNYM ROZWOJEM STRUKTUR
INTEGROWANYCH W PODZIALE REJONÓW**

N. IZDEBSKA¹

¹ *Kijowski Narodowy Uniwersytet Technologii i
Projektowania, Ukraina*

Wstęp. Osiągnięcia nauki oraz technologii występują głównym faktorem polepszenia jakości produkcji i usług, oszczędzenia siły roboczej i zasobów materiałowych, zwiększenia wydajności pracy, polepszenia organizacji wytwarzania oraz jego efektywności. Reasumując, to wszystko tworzy konkurencyjność państwa i jego odrębnych rejonów. Niestety, zacofanie struktur technologicznych, niski poziom techniczny bazy przemysłowej, słabe fundowanie przez państwo rozpraw naukowych oraz prac badawczo-rozwojowych, brak środków finansowania, nie dają możliwości narodowej gospodarce rozwijać się na podstawie własnej bazy naukowo-technologicznej, kiedy naukowe oraz badawczo-rozwojowe prace stają się podstawowym elementem produktywności.

Hipoteza. Ukraina posiada potężny potencjał naukowo-technologiczny, który jest obecny we wszystkich rejonach, ale wyniki przeprowadzonego monitoringu zarządzania rozwojem innowacyjnym struktur integrowanych potwierdzają tendencję istnienia jądra przemysłowego rozwoju kraju, do którego należy m. Kijów, charkowski, zaporoski, dnipropropetrowski obwody.

Cele. Uzasadnienie priorytetowych kierunków efektywności zarządzania rozwojem innowacyjnym struktur integrowanych na podstawie rejonów.

Metody. Analiza porównawcza, rankingowa, tablicowa, metody graficzne.

Wyniki. Obiektywnymi predyspozycjami dla przejścia do innowacyjnej gospodarki Ukrainy jest bliski kontakt z największymi centrami nauki, obecność interdyscyplinarnego centrum naukowo-dydaktycznego, wysoki poziom innowacyjnej aktywności struktur integrowanych, działalność przedsiębiorstw wysoko uprzemysłowionych w kompleksie wojskowo-przemysłowym, mały biznes, który dynamicznie się rozwija, wysoki poziom edukacji społeczeństwa oraz jego umiejętność przyswajając nową wiedzę.

Wnioski. Dla ciągłego rozwoju gospodarki jest niezbędny system rozwiązań w kierunku ochrony i rozwinięcia naukowo-technologicznego, a także potencjału innowacyjnego, dzięki którym kwestie zostaną rozwiązane za pomocą kolejnych zadań: wsparcia prac badawczo-rozwojowych w celu rozwiązania problemów rozwoju rejonu, zapewnienie jednolitego badawczo-technologicznego oraz ekonomicznego progresu, wraz ze społecznym i duchowym rozwojem, udoskonalenie mechanizmu państwowej kontroli innowacyjnego rozwoju gospodarki rejonu, realizacji oraz zachowania innowacyjnego potencjału dzięki kształtowaniu i efektywnemu zarządzaniu strukturami integrowanymi biznesu.

Kluczowe wyrazy: kooperacja; integracja; stowarzyszenie; rozwój innowacyjny; przedsiębiorczość; integrowane struktury biznesu; ekonomia wiedzy.

JEL Classification: F15; G34; O32;
R5

УДК 35.072.8

DOI: 10.30857/2415-3206.2020.1.11

**ПРІОРИТЕТНІ ВЕКТОРИ ЕФЕКТИВНОСТІ
УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ
РОЗВИТКОМ ІНТЕГРОВАНИХ СТРУКТУР
В РОЗРІЗІ РЕГІОНІВ**

Н. ІЗДЕБСКА¹

¹ *Київський національний університет
технологій та дизайну, Україна*

Вступ. Досягнення науки і технологій виступають ключовим фактором поліпшення якості продукції та послуг, економії трудових і матеріальних затрат, зростання продуктивності праці, вдосконалення організації виробництва та підвищення його ефективності. Все це, у кінцевому підсумку, забезпечує конкурентоспроможність як держави, так і окремих регіонів. На жаль, відсталість технологічної структури, низький технологічний рівень виробничої бази промисловості, слабе фінансування з боку держави наукових робіт та НДДКР, брак фінансових ресурсів не дають можливості національній економіці розвиватися на власній науково-технічній основі, коли наукові та дослідницько-конструкторські розробки перетворюються на базовий елемент виробництва.

Гіпотеза. Україна володіє потужним науково-технологічним потенціалом, який зосереджено по всіх регіонах, але результати проведеного моніторингу управління інноваційним розвитком інтегрованих структур підтверджують тенденцію щодо наявності ядра промислового розвитку країни, до якого відносяться м. Київ, Харківська, Запорізька, Дніпропетровська області.

Цілі є обґрунтування пріоритетних векторів ефективності управління інноваційним розвитком інтегрованих структур в розрізі регіонів.

Методи порівняльного аналізу, рейтингування, табличний, графічний.

Результати. Об'єктивними передумовами для переходу до інноваційної економіки України є територіальна близькість до найбільших наукових центрів, наявність багатопрофільного науково-освітнього комплексу, високий рівень інноваційної активності інтегрованих структур, наявність високотехнологічних підприємств воєнно-промислового комплексу, малий бізнес, що динамічно розвивається, високий освітній рівень населення та його здатність освоювати нові знання.

Висновки. Для подальшого економічного зростання необхідним вбачається реалізація системи заходів у напрямі збереження та розвитку науково-технологічного й інноваційного потенціалу, завдяки яким проблемні питання знайдуть можливості для вирішення наступних задач: підтримки науково-дослідних робіт для розв'язання проблем розвитку регіону, забезпечення єдності науково-технологічного прогресу з економічним, суспільним та духовним розвитком, удосконалення механізмів державного регулювання інноваційного розвитку економіки регіону, розвитку, реалізації та збереження інноваційного потенціалу за рахунок формування та ефективного управління інтегрованими структурами бізнесу.

Ключові слова: кооперування; інтеграція; об'єднання; інноваційний розвиток; підприємництво; інтегровані структури бізнесу; економіка знань.

Sformułowanie problemu. Epoka globalizacji oraz zwiększenie dynamiki środowiska zagospodarowania w połączeniu z informowaniem społeczeństwa, stają się podstawą do nowego modelu rozwoju ekonomicznego w narodowym systemie gospodarki. Jednocześnie odbyła się pogorszenie warunków prowadzenia konkurencyjnej walki oraz aktualizuje się potrzeba wyjścia narodowych producentów na rynek światowy. Natomiast wsparcie efektywnej działalności gospodarki zewnętrznej u przemysłowców jest możliwe tylko pod warunkiem wzrostu potencjału. Jednym z kierunków tego wzrostu jest poszerzanie procesów integracyjnych i powstanie stowarzyszeń przedsiębiorstw.

Nierozwiązanie części zagadnień. Ważne znaczenie w tym procesie mają aktualne zagadnienia kształcenia ekonomii wiedzy i informatyzacja społeczeństwa. Wiadomo, przetłaczająca część dorobku naukowego staje się odrębnym rozdziałem zarządzania wiedzą dla poszczególnego podmiotu gospodarczego.

Celem artykułu jest uzasadnienie priorytetowych kierunków efektywności zarządzania rozwojem innowacyjnym struktur integrowanych na podstawie rejonów.

Wyniki badania. Tendencja wzmocnienia tradycyjnych innowacyjnych centrów technologicznych na Ukrainie ściśle powiązane z nauką, innowacyjną oraz inwestycyjną aktywnością odpowiednich rejonów i to potwierdza obecność potencjału zasobów dla realizacji przełomowej strategii innowacji w kierunku podwyższenia konkurencyjności Ukrainy i zapewnia jej systemowi gospodarczemu godne miejsce w skali światowej. Jednak opóźnienie w jej innowacyjnym rozwoju na poziomie rejonów jest wynikiem niskiego stopnia elastyczności i zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw. Do podstawowych przyczyn tego zjawiska zalicza się:

- niska aktywność wewnętrznych i zewnętrznych inwestorów;
- spowolnione tempo wzrostu odnowy podstawowych zasobów w wyniku gwałtownej dewaluacji obecnej techniki na przedsiębiorstwach;
- dysonans poziomu rozwoju technologicznego przedsiębiorstwa z wysokoprogresywnymi parametrami innowacji;
- wysoka cena rodzimych wzorów nowej techniki itd.

Analiza statystyk w ciągu ostatnich lat daje możliwość zrobić wniosek o stabilnie powolnym stanie innowacyjnej aktywności struktur integrowanych w rejonach Ukrainy i ten stan odpowiada jego ogólnym tendencjom rozwoju innowacyjnej działalności w całym kraju. Mimo tego obecne są niektóre zmiany: częśćka innowacyjnie aktywnych przedsiębiorstw przemysłowych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych w 2019 r. na ogół po całym kraju zwiększyła się do 14,2% w porównaniu do 11,2% w 2018 r. Zasługuje też na uwagę zmiana rejonów-liderów według tego wskaźnika, do których zalicza się oprócz tradycyjnego m. Kijowa (33,4% innowacyjnie aktywnych

przedsiębiorstw), obwód iwanofrankowski (30,6% w 2019 r. w porównaniu do 12,9% w 2018 r.), a także wołyński (23,9 w porównaniu 12,5 w 2018 r.), czerniowiecki, lwowski, kirowogradzki, czernichowski oraz połtawski obwody, które mają ten wskaźnik powyżej średnicy na Ukrainie [7,8].

Z reguły w 2019 roku największy ciężar właściwy przedsiębiorstw przemysłowych, który wprowadza innowacje za rejonami w 2019 roku, został oszacowany w m. Kijowie, obwodach winnickim i iwanofrankowskim i wskazuje na powstanie nowych liderów w kształtowaniu innowacyjnego środowiska rejonów.

Głównymi źródłami tej sytuacji są:

- obecność naukowo uzasadnionych strategii naukowo-technologicznego oraz innowacyjnego rozwoju zaznaczonych rejonów, a także działanie monitoringu ich realizacji;

- wysoki poziom zaawansowania technologicznej polityki modernizacji na przedsiębiorstwach przemysłowych;

- rozwój obiektów innowacyjnej infrastruktury;

- wprowadzenie nowoczesnych metod zarządzania innowacyjną działalnością itp. [1].

Zgodnie z wynikami analizy zarządzania innowacyjnym rozwojem struktur integrowanych w rejonach obecnie wymagają udoskonalenia metodologiczna oraz metodyczna strony ilościowego i jakościowego oceniania odrębnych składników innowacyjnego progresu [3]. Do głównych elementów zasobu innowacyjnego potencjału, które warto zmierzać ilościowo, zaliczany jest personel, wyposażenie materiałowe i techniczne, zabezpieczenie finansowe, informacyjne, struktura informacyjna i zarządcza. Na podstawie rankingu ocen innowacyjnego potencjału rejonów Ukrainy można wnioskować, że na pierwszych miejscach w 2020 r. znajdowały się: m. Kijów ($R_j = 2,392384$), charkowski ($R_j = 1,192027$) oraz lwowski ($R_j = 1,14072$) obwody Tablica 1.

Tablica 1

Grupowanie regionów według poziomu potencjału innowacyjnego w 2019 r

Wartość oceny R_j	Poziom innowacyjnego potencjału	Rejony
$1,000 \leq R_j < 3,000$	Bardzo wysoki	Kijów, charkowski, lwowski
$0,500 \leq R_j < 1,000$	Wysoki	zaporoski
$0,300 \leq R_j < 0,500$	Średni	dniepropetrowski, winnicki, sumski, mikołajowski, odeski
$0,000 \leq R_j < 0,300$	Niski	kijowski, kirowogradzki, połtawski, czernihowski, czerkaski, żytomierski, iwanofrankowski, zakarpacki, wołyński, tarnopolski, chersoński, rówieński, chmielnicki

Źródło: wyliczone przez autora na podstawie [7, 8].

Owszem, najwyższy poziom innowacyjnego potencjału na Ukrainie mają wspólnie m. Kijów oraz obwód kijowski. Niezmiennymi liderami w ciągu pięciu lat z niektórymi zmianami są obwody charkowski, lwowski i dnipropropetrowski. Jednak w 2018 r. na 4 miejscu zasiadł obwód zaporoski, dzięki wprowadzeniu nowych procesów technologicznych na przemysłowych przedsiębiorstwach obwodu na 144%, a także zwiększeniu finansowania prac naukowych i technicznych, także innowacyjnej działalności (odpowiednio 17,5% i 36,1%). Średnie miejsca te wszystkie lata bez szczególnych zmian przypisywane do sumskiego, mikołajowskiego i czernihowskiego obwodu [7]. Te rejony mają stabilny potencjał innowacyjny, chociaż nie bardzo wysoki. Niski potencjał innowacyjny mają obwody rówieński i chmielnicki.

Należy uwzględnić, że podana analiza podaje tylko ogólną charakterystykę zarządzania innowacyjnym rozwojem struktur integrowanych w rejonach bez wliczenia struktury przemysłu. Oczywiście, że w grupie rejonów ze średnim poziomem innowacyjnego potencjału może być osiągnięta wysoka stopa efektywności zainwestowania w poszczególnym przemyśle. I na odwrót priorytetowe rejony mogą nie dać wysokiej wydajności zainwestowanego kapitału w poszczególnej branży.

Drogą dla wybudowania konkurencyjnej gospodarki jest wykorzystanie w przemyśle obecnej bazy naukowej i technicznej, czyli nawiązanie ścisłego związku między naukowymi osiągnięciami oraz wprowadzeniem wynalazków technologicznych w proces produkowania. Jeśli rozpatrywać dynamikę w rejonach, widać, że prawie dwie trzecie ogólnej liczby organizacji naukowych znajduje się w przemysłoworozwiniętych rejonach: 24,8% – w m. Kijowie, 15,7% – w obwodzie charkowskim, 7,2% – w dnipropropietrowskim, 5,6% – w lwowskim, 5,4% – w donieckim [7, 8].

Cząstka innych obwodów w ogólnej liczbie organizacji naukowych jest niewielka. Od 2% do 5% wynosi winnicki (2,0%), czerkaski (2,1%) kijowski (2,5%), zaporoski (2,5%), mikołajowski (2,7%) i odeski (4,9%) obwód. Inne regiony w ogólnej liczbie organizacji, które wykonują prace naukowego i technicznego charakteru, nie osiągają 2%, a niektóre mają pojedynczą liczbę organizacji naukowych [7, 8]. Warto podkreślić, że z powodu braku zgody w metodologii prowadzenia obserwacji statystycznych na Ukrainie oraz UE, niektóre wskaźniki bardziej charakteryzujące europejską działalność innowacyjną, nie da się oszacować i przeanalizować.

Badania na poziomie ekonomicznego rozwoju przemysłu oraz dynamiki postępu technologicznego w strukturze kompleksu przemysłowego rejonów ujawniły, że liderami występują tylko te rejony, gdzie jest połączony przemysł z branżami nauki i technologii (m. Kijów, charkowski, dnipropropietrowski,

lwowski oraz odeski obwód), one są najbardziej konkurencyjne i atrakcyjne dla inwestycji.

Dominujące jest wytwarzanie trzeciego oraz czwartego paradygmatu technologicznego w przemysłowym kompleksie, których ciężar właściwy wynosi około 80%. Podstawą piątego oraz szóstego paradygmatu technologicznego jest elektroniczny przemysł, oprogramowanie, telekomunikacje, usługi informacyjne, biotechnologie, które wynoszą nie więcej 5% w ogólnej wielkości produkcji. Archaiczna struktura technologiczna skojarzona z archaiczną strukturą eksportu produkcji, w której część gotowych wyrobów to 30–35%, a część surowców i półfabrykatów – 65–70% (w światowym eksporcie produktów gotowe wyroby wynoszą 77,5%, surowce i półfabrykaty – tylko 12,5%).

Mimo pozytywnej dynamiki wzrostu krajowego produktu brutto, część ojczyściej naukochołonnej produkcji w strukturze PKB prawie nie zmieniła się, ona wynosi około 6%. Wysokotechnologiczne przemysły piątego i szóstego paradygmatu technologicznego ulokowane są w kijowskim, charkowskim i lwowskim obwodach [7].

Nie każdy rejon Ukrainy jest w stanie ukształtować skuteczny model rozwoju produkcji przemysłowej, który będzie stale generować nowości technologiczne, know-how, wynalazki, a także móc przysposobić się do nowych procesów, technologii, produktów stworzonych w innych krajach. Akurat temu celowi ma służyć innowacyjny rozwój struktur integrowanych, których kłopoty instalowana w różnych rejonach zależą od poziomu rozwoju faktorów produkowania, strategii, konkurencyjnych zalet, wzięcia oraz zasobów ludzkich. Modele innowacyjnego przemysłu struktur integrowanych pracują w winnickim, wołyńskim, zakarpackim, iwanofrankowskim, lwowskim, mikołajowskim, odeskim, rówieńskim, tarnopolskim, chersońskim, chmielnickim, czerniowieckim obwodach. Wraz z tym, mimo braku zgody w sferze prawniczej oraz małorozwiniętej infrastruktury, na Ukrainie odbyła się wprowadzenie nowych zasad gospodarczych, które są oparte na sieciowym modelu organizacji produkcji oraz adaptacji do gospodarki kraju, która przebywa w stanie transformacji. Niebagatelną pomoc w tym kierunku zabezpieczyli naukowcy lokalnych uniwersytetów oraz instytutów [7].

W okresie informacyjnym, które charakteryzowany jest bardziej wysokim stopniem niepewności, gwałtownym nasileniem zmian na rynku pod wpływem globalizacji, powstają nowe wymagania. W dzisiejszej dobie ważne są nie tyle obecne surowce, ile nawyki władz lokalnych oraz biznesu do rozwoju i tworzenia nowych. W warunkach dominującego biznesu prywatnego administracja regionalna może dokonywać wpływu wyłącznie poprzez kreowanie atrakcyjnego klimatu biznesowego na podwładnym terytorium.

Tworzenie innowacyjnego rozwoju gospodarki krajowej, jak i wcześniej pozostaje jednym z priorytetowych kierunków reformowania państwowego systemu ekonomicznego. Przy ukształtowaniu państwowej innowacyjnej polityki trzeba ściśle określić, iż udoskonalenia struktury przemysłu we wcześniejszej postaci stają się niemożliwe i ekonomicznie nieuzasadnione. Warto spróbować możliwości wewnętrznego i zewnętrznego środowiska i wytyczyć „wektory wzrostu” dla adresowanego wsparcia inwestycyjnego. Potrzebna jest precyzyjna polityka innowacji, która przewiduje komplet zasobów skierowanych na stymulację sprzedaży produktu lokalnego na ukraińskim i zewnętrznym rynku, wsparcie eksportu przemysłowego oraz ochrona producentów lokalnych, elastyczna regulacja cen i taryf na usługi monopolu przyrodniczego itd. Głównym ilościowym wskaźnikiem skuteczności przebudowy strukturalnej powinno zostać zwiększenie liczby produktów przetwórstwa gałęzi kompleksu rolno-przemysłowego, radioelektronicznego przemysłu, częściowo przywrócenie wielkości produkcji w przemyśle obronnym i w szeregu gałęzi innowacyjnych innych sfer budowy maszyn, gdzie obecna odnawiana baza materiałowa.

Przeciwdziałanie negatywnym dla ukraińskiego przemysłu procesom i ochrona jej konkurencyjności może stać się pomysłową tylko pod warunkiem planowania strategicznego, koncentracji ekonomicznej oraz kreowania struktur integrowanych, które sprostałyby się światowym standardom, więc mogłyby przeciwdziałać agresywnej polityce korporacji transnarodowych na rynku regionalnym [2].

Warto zaznaczyć, że dominująca w kraju wewnętrzna przemysłowo-terytorialna organizacja większości rejonów nie przewiduje ich konkurencyjności na rynku globalnym. W wyniku polityki rozmieszczenia sił wytwórczych na Ukrainie nie istnieje prawie żadnego konkurencyjnego klastra terytorialnego jako dynamicznej i wewnętrznej współzawodniczącej sieci blisko położonych przedsiębiorstw, które wytwarzają taką samą lub podobną produkcję i wspólnie zabezpieczają pomyślnie rynkowe pozycje dla kraju, branży i samych przedsiębiorstw.

W warunku stałego deficytu krajowych środków finansowych, które skierowane są na wsparcie i zabezpieczenie działalności naukowej, technicznej oraz innowacyjnej, rozwoju struktur integrowanych to obiecująca droga podjęcia oraz wzrostu innowacyjnej aktywności we wszystkich branżach działalności ekonomicznej na poziomie regionalnym. Dla pomyślnej realizacji takiej perspektywy niezbędne jest wykreowanie systematycznego mechanizmu współdziałania organów władzy regionalnej z korporatywnym sektorem gospodarki (szczególnie jego naukocholnym elementem), który mieściłby intuicyjne, organizacyjne, finansowe, ekonomiczne oraz socjalne dźwignie, skierowane na zabezpieczenie stymulującego środowiska rozwoju wszystkich

etapów innowacyjnego procesu zarówno na regionalnym, jak i na mikro poziomach.

Więc jednym z kierunków innowacyjno-technologicznego rozwoju krajowej gospodarki musi zostać wykreowanie warunków dla modernizacji przemysłu oraz wsparcia i rozwoju konkurencyjności terytorialnie integrowanych struktur biznesu na rynku globalnym. Jak już zostało określone, konkurencyjnych struktur integrowanych w skali globalnej prawie nie istnieje. Natomiast ich powstanie jest warunkiem wejścia Ukrainy do długotrwałej konkurencyjności, toteż stymulacja ukształtowania struktur integrowanych powinna należeć do liczby priorytetów państwowej polityki rozwoju ekonomicznego. Oprócz tego, struktury integrowane powinny zostać rodzajem integracji oraz wsparcia małego i średniego biznesu. To znaczy, iż tradycyjne makroekonomiczne i gałęziowe podejścia do rozwoju małego i średniego biznesu warto uzupełnić lokalnym, który jest uwzględniany jeszcze na poziomie kształtowania terytorialnych struktur integrowanych.

Obecnie należy połączyć wysiłki oraz zasoby, które są dostępne państwu w celu rozwiązania podstawowego zadania – przejścia krajowego systemu ekonomicznego na innowacyjną drogę rozwoju. Strukturalne oraz technologiczne transformacje, niezbędne dla podwyższenia tempa wzrostu ekonomii, wymagają złożonego podejścia, który przewiduje opracowanie oraz realizację systemu współzależnych środków skierowanych na wsparcie, oraz koordynację działalności wszystkich sektorów procesu (organów władz lokalnych, naukowców, przedstawicieli finansowych i kół przemysłowych).

Wnioski. Ukształtowanie skutecznej infrastruktury dziedziny nauki oraz innowacji jest ważną częścią państwowej polityki skierowanej na zabezpieczenie strategicznych państwowych priorytetów Ukrainy, do których należą podwyższenie jakości życia obywateli, osiągnięcie wzrostu ekonomicznego, rozwój fundamentalnej nauki, edukacji, kultury, zabezpieczenie obrony i bezpieczeństwa kraju. To powinno stać się strategicznym przewodnikiem dla struktur integrowanych. Pomyślnie funkcjonowanie modelu rozwoju innowacyjnego wymaga rewidowania działającej infrastruktury innowacyjnej i potrzebuje poważnego udoskonalenia.

Niezbędne jest jak najszybsze ukształtowanie naukowo-innowacyjnych, technologicznych struktur integrowanych powstałych na podstawie przodujących uczelni wyższych. Taki system powinien zabezpieczyć integrację szkoły wyższej z rzeczywistym sektorem gospodarki w celu rozwiązania socjalno-ekonomicznych kwestii i realizacji docelowych oraz branżowych programów, najpierw związanych z technologicznym rozwojem przemysłu. Do najlepszych nowoczesnych kształtów można zaliczyć naukowo-innowacyjne klasterne połączenia.

Podstawowym narzędziem mechanizmu realizacji krajowej polityki innowacyjnego rozwoju mogą być programy innowacyjnego rozwoju rejonów skierowane na:

- najbardziej aktywne zaangażowanie konsumentów do procesu opracowania nowej produkcji mającej na celu najlepszą adaptację jej charakterystyk do warunków rynku;

- stowarzyszenie przedsiębiorstw w różnych formach struktur integrowanych dla podziału wydatków i ryzyku związanych z wprowadzeniem innowacyjnej produkcji;

- zintegrowanie naukowo-badawczych organizacji i przemysłu w celu powstania wydziałów naukowo-badawczych, wykonania wspólnych programów naukowych, wymiany doświadczeniem.

References

1. Ganushchak-Efimenko, L., Shcherbak, V., Nifatova, O. (2018). Assessing the effects of socially responsible strategic partnerships on building brand equity of integrated business structures in Ukraine. *Journal: Oeconomia Copernicana*, Issue 9(4), P. 715–730.
2. Yermoshenko, M.M. (2010). Problemy derzhavnoho rehuliuвання innovatsiinoho rozvytku pidpriemstv i shliakhy yikh rozv'язання [Problems of state regulation of innovative development of enterprises and ways to solve them]. *Aktualni problemy ekonomiky [Actual problems of economisc]*, No. 3, P. 45–54 [in Ukrainian].
3. Hanushchak-Iefimenko, L.M., Shcherbak, V.H. (2016). Rozvytok innovatyvnoho pidpriemnytstva na zasadakh klasternoї orhanizatsii [Development of innovative entrepreneurship on the basis of cluster organization]. *Aktualni problemy ekonomiky [Actual problems of economisc]*, No. 11 (185), P. 88–97 [in Ukrainian].
4. Shcherbak, V., Nifatova, O., Kaliuzhna, O. (2018). Selecting an optimal structure of co-branding alliance for an integrated business structure. *Economic and Social Development 32nd International Scientific Conference on Economic and Social Development*, Pp. 181–191.

Література

1. Ganushchak-Efimenko L. Assessing the effects of socially responsible strategic partnerships on building brand equity of integrated business structures in Ukraine / L. Ganushchak-Efimenko, V. Shcherbak, O. Nifatova // *Journal: Oeconomia Copernicana*. – 2018. – Issue 9 (4). – P. 715–730.
2. Єрмошенко М. М. Проблеми державного регулювання інноваційного розвитку підприємств і шляхи їх розв'язання / М. М. Єрмошенко // *Актуальні проблеми економіки*. – 2010. – No. 3. – С. 45–54.
3. Ганущак-Єфіменко Л. М. Розвиток інноваційного підприємництва на засадах кластерної організації / Л. М. Ганущак-Єфіменко, В. Г. Щербак // *Актуальні проблеми економіки*. – 2016. – № 11 (185). – С. 88–97.
4. Shcherbak V. Selecting an optimal structure of co-branding alliance for an integrated business structure / V. Shcherbak, O. Nifatova, O. Kaliuzhna // *Economic and Social Development 32nd International Scientific Conference on Economic and Social Development*. – 2018. – P. 181–191.

5. Polozhennia pro poriadok stvorennia ta funkcionuvannia tekhnoparkiv i innovatsiinykh struktur inshykh typiv [Regulations on the procedure for the creation and operation of technology parks and innovation structures of other types]. Rezhym dostupu: <http://zakonl.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
6. Pro hospodarski tovarystva: Zakon Ukrainy vid 19.09.1991 № 1576-XII [On business associations: Law of Ukraine of September 19, 1991 № 1576-XII]. Retrieved from: <http://zakonl.rada.gov.ua> [in Ukrainian].
7. Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy [Statistical Yearbook of Ukraine]. Retrieved from: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm [in Ukrainian].
8. Zinchenko, A., Reznik, N., Saprykina, M. (eds.) (2018). Indeks prozorosti saitiv ukrainskykh kompanii – 2017 [Transparency index of Ukrainian companies' websites – 2017]. Kyiv: Yuston. 28 p. [in Ukrainian].
9. Chukhrai, N. (2006). Formuvannia innovatsiinoho potentsialu pidpriemstva: marketynhove i lohystyчне zabezpechennia: monohrafiia [Formation of innovative potential of the enterprise: marketing and logistical support: monograph]. Lviv: Vyd-vo NU "Lvivska politekhnik". 315 p. [in Ukrainian].
10. Prahalad, C.K., Doz, Y.L. (1986). The Multi-national Mission Balancing Local Demands and Global Vision. New York: The Free Press. 236 p.
5. Положення про порядок створення та функціонування технопарків і інноваційних структур інших типів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakonl.rada.gov.ua>.
6. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakonl.rada.gov.ua>.
7. Статистичний щорічник України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ1_u.htm.
8. Индекс прозорості сайтів українських компаній – 2017 / Редактори: А. Зінченко, Н. Резнік, М. Саприкіна. – К.: Юстон, 2018. – 28 с.
9. Чухрай Н. Формування інноваційного потенціалу підприємства: маркетингове і логістичне забезпечення: монографія / Н. Чухрай. – Львів: Вид-во НУ "Львівська політехніка", 2006. – 315 с.
10. Prahalad C. K. The Multi-national Mission Balancing Local Demands and Global Vision / C. K. Prahalad, Y. L. Doz. – New York: The Free Press, 1986. – 236 p.